

GŁOS POMORZA

Organ PPS na Pomorze północne, Warmię i Mazury

Rok 2

Grudziądz, czwartek, dnia 3 stycznia 1946 r.

Nr. 2

Wynik konferencji moskiewskiej

Moskwa (PAP) W dniu 28 ub. miesiąca ogłoszono komunikat o wyniku konferencji moskiewskiej, który zawiera następujące postanowienia:

Sprawa traktatów pokojowych

Przy układaniu warunków traktatów pokojowych z Włochami, Rumunią, Bułgarią, Węgrami i Finlandią, wezmą udział tylko te państwa, które podpisały warunki kapitulacji z tymi krajami, a przedstawiciele ich wchodzić w skład stałej Rady Ministrów Spraw Zagranicznych.

Rada Ministrów ma prawo zaprosić innych członków rady do współpracy nad zagadnieniami bezpośrednio ich dotyczącymi. W myśl tego postanowienia, warunki traktatu pokojowego z Włochami, przygotowują ministrowie spraw zagranicznych: W. Brytanii, St. Zjednoczonych, Zw. Radzieckiego i Francji. Warunki traktatów pokojowych z Rumunią, Bułgarią i Węgrami, ustala ministrowie spraw zagranicznych Zw. Radzieckiego, St. Zjednoczonych i W. Brytanii.

Warunki traktatu pokojowego z Finlandią, przygotowują ministrowie Zw. Radzieckiego i W. Brytanii.

Po przygotowaniu projektów traktatów pokojowych, Rada Ministrów Spraw Zagranicznych, zwoła konferencję, w której wezmą udział wszyscy członkowie Rady oraz przedstawiciele tych Narodów Zjednoczonych, których siły zbrojne brały udział w walkach w Europie.

Celem tej konferencji będzie omówienie traktatów pokojowych z Włochami, Rumunią, Bułgarią, Węgrami i Finlandią. Konferencja ta będzie zwołana nie później, jak 1 maja 1946 roku. W konferencji wezmą udział następujące państwa: ZSRR, W. Brytanii, St. Zjednoczone, Chiny, Francja, Polska, Australia, Belgia, Białoruś, Brazylia, Kanada, Czechosłowacja, Abisynia, Grecja, Indie, Holandia, Nowa Zelandia, Norwegia, Związek Południowo-Afrykański, Jugosławia i Ukraina.

Po zakończeniu obrad konferencji, rządy, które podpisały warunki zawieszenia broni z Włochami, Rumunią, Bułgarią, Węgrami i Finlandią, ustala ostateczny tekst traktatów pokojowych, uwzględniając zalecenia konferencji. Francja korzysta z praw sygnatariusza warunków zawieszenia broni przy ustalaniu traktatu pokojowego z Włochami. Ostateczny tekst wymienionych traktatów pokojowych będzie podpisany przez przedstawicieli tych państw, które uczestniczyły w obradach konferencji.

Postanowienia traktatów wchodzi w życie po ich ratyfikacji przez sygnatariuszy warunków zawieszenia broni. Państwa nieprzyjacielskie zostaną jedynie wezwane do ratyfikacji powyższych traktatów.

Komisja Dalekiego Wschodu

W porozumieniu z Chinami powołano do życia komisję dla spraw Dalekiego Wschodu. W skład komisji wchodzi przedstawiciele ZSRR, W. Brytanii, St. Zjednoczonych, Chin, Francji, Holandii, Kanady, Australii,

Nowej Zelandii, Indii i Filipin. Zadaniem komisji jest:

a) opracowanie i sformułowanie wytycznych, na podstawie których

Japonia będzie wypełniała zobowiązania przyjęte w akcie kapitulacji,

b) Komisja ma prawo badania zarządzeń wydanych przez naczelne

Żołnierze Polski — największą dumą narodową

Zwyczenia noworoczne dla wojska
NACZELNE DOWÓDZTWO W. P. OGŁASZA ROZKAZ NR 1
ŻOŁNIERZE WOJSKA POLSKIEGO W KRAJU I ZAGRANICĄ!

Minał rok 1945 — rok największej chwały i zwycięstw oręża polskiego na całej przestrzeni naszych dzieł. Chociaż już nieraz Wojsko Polskie krwią swoją tworzyło wiekopomne pomniki chwały narodowej, rozslawiając imię nasze po całym świecie i czyniąc je symbolem walki o wolność w Europie i za Oceanem, to jednak nigdy jeszcze nie odniosły Bojowe Białe Orły Polskie takiego olbrzymiego tryumfu w odwiecznej walce z nawałą germańską, jak właśnie w 1945 roku.

Przez tysiąc lat Polska tylko broniła się przed niemiecką nawałą. Przez tysiąc lat wojny z niemiecką szalą tylko na naszej ziemi. Płonęły tylko nasze miasta i sioła. Tylko nasze matki i dzieci poniewierane były pod butem najeźdźcy. Nawet za Chrobrego, nawet za Jagiły pod Grunwaldem, gdy biliśmy Niemców na głowę, tylko nasza, okrutnie zmęczona ziemia ojczyzna jęczała pod ciężarem wojennym. Prusak na zachód od Odry i w swej stolicy zbrojeckiej był spokojny, nie trwożony przez nikogo i knuł swobodnie wciąż nowe plany zbrodnicze. W roku 1945 poraz pierwszy w naszych dziejach żołnierz polski swym bagnietem odwrócił kartę historii, wkroczył na ziemię niemiecką, do wrażej stolicy i wziął tam odwet nie tylko za rok 1939, lecz także za wszystkie stulecia męki i niewoli. Od tej chwili Polska przestała być terenem niemieckiego „Drang nach Osten”, przestała być stroną słabszą, tylko broniącą się przed najazdami, tylko „męczennicą narodów”, jak w okrzyku bólu serdecznego wyraził to wieść nasz — Słowacki.

Dzięki czemu, żołnierze, takie olbrzymie epokowe zwycięstwo stało się możliwym? Czy może naszym przodkom brak było męstwa i woli, że dawniej nie mogliśmy odnieść takiego zwycięstwa? Cienie poległych wstają z grobów, by zaświadczyć, że bohaterstwa Polakom nigdy nie brakowało! A może Niemiec podstępny i zdradliwy bił się lepiej od nas i górował siłą ręki i ducha? Dzieci Warszawy, które z butelkami benzyny zdobywały, czołgi niemieckie zaświadcza, że ręka i dusza germańska były silne tylko w Majdanku wobec bezbronnych ofiar!

Czegoż więc brak było w Polsce, że przez tyle wieków prusactwo trzymało nas w pogrzebieniu?

Rok 1945 dał nam to ostateczną odpowiedź. Brak było rządów sprawiedliwych i rzetelnie polskich w Polsce. Z pokolenia w pokolenie, jak folwark dziedziczny, brali władzę ludzie, którym Niemiec był potrzebny jako sojusznik przeciwko ludowi polskiemu.

Nie przypadkiem całe dynastie niemiecko-saskie królowały w Polsce przed rozbiorem. Nie przypadkiem Goering ścisłał się serdecznie z Rydzem przed napaścią na Polskę. Nie przypadkiem nawet w 1945 roku Anders werbował volksdeutsche i gestapowców do swych szeregów.

Dopiero wówczas, gdy bohaterstwo polskiego żołnierza znalazło swe kierownictwo w rękach ludowych, wyłonionych przez powstałą dwa lata temu w Noc Sylwestrową, w podziemiach walki Krajową Radę Narodową — Sejm Wyzwolenia Narodowego — uwieńczyć się mogło tryumfem zwycięstwa na gruzach Berlina. Tylko prawdziwie polski rząd mógł wygrać wojnę i pokonać na zawsze bestię krzyżacką, dać chłopu ziemię, unarodowić przemysł i pozyskać Polsce wierznych i silnych sojuszników.

Wygramy wojnę największą w dziejach narodu i świata dzięki sojuszowi z robotnikiem i chłopem radzieckim. Zjednoczyła nas wspólna niedola, wspólna krew przelana na froncie, wspólne bratnie mogiły — największe pomniki naszej nowej, ale wiecznej przyjaźni.

I jest to Waszym dziełem żołnierze! To Wyście zwyciężyli wroga na zachodzie i pozyskali przyjaciela na wschodzie. To Wyście zbudowali dla Polski ze swych piersi nową, niezniszczalną granicę na zachodzie, a z serc swych, płonących wdzięcznością i bratnim uczuciem nową, przyjacielską granicę na wschodzie. Nie chcemy bowiem, by nas ktokolwiek uciskał i dlatego nie chcemy nikogo ze swej strony uciskać. Chcemy Polski narodowej, a nie narodowościowej, chcemy Polski jako granitowej bryły, monolitu niekruszącego i wiecznego! Takiej Polski jest nasze demokratyczne wojsko wierną strażą i oporą, gdyż tylko w jedności z narodem i w służbie dla niego widzimy spełnienie swej misji. Pogrzebaliśmy raz na zawsze wojskową politykę sanacyjną rozkazywania narodowi z szablą w ręku. Tworzymy nowy korpus oficerski i nową generalicję z najbardziej zasłużonych żołnierzy, z prawdziwych synów ludu właśnie w tym celu, by szabla polska już nigdy więcej nie zwróciła się jak w roku 1926 przeciwko narodowi polskiemu i godnie strzegła granic i praw naszych w świecie. Obok najważniejszych starych oficerów, stają na stanowiska dowódców zasłużeni żołnierze. Nic herby i majętki, lecz zasługi i praca awansują i będą awansować na oficerów, a oficerów na generałów.

Żołnierze! Z uczuciem dumy i dobrze spełnionego obowiązku patrzyć możecie na wielki przełomowy rok 1945. Usprawiedliwiłście pokładane w Was przez naród nadzieje. Jesteście największą dumą narodową Polski! Obecnie znaczna część z pośród Was demobilizuje się i przechodzi w szeregi budowniczych nowego wspaniałego gmachu Rzeczypospolitej. Na tym nowym froncie pokażcie, iż jesteście godnymi swych poległych braci, a Rząd i Naród odczeka najtkliwszą opieką inwalidów wojennych, weteranów bojowych, osadników i repatriantów wojskowych.

Żołnierze polscy na obczyźnie!

Wróćcie do nas Wasi bracia z Francji i częściowo z Włoch serdecznie witani przez cały naród. Wiemy o Waszych cierpieniach, o prześladowaniach przez reakcyjne dowództwo. Polska jednak Was nigdy nie porzuci!

Waszym dowództwem nie są generalowie sanacyjni, lecz władze wojskowe w kraju, uznane przez cały świat. Tylko te rozkazy legalnej władzy polskiej są dla Was obowiązujące!

Żołnierze!

W uroczysty dzień Nowego Roku składając Wam wraz z całym Narodem serdeczne noworoczne życzenia, wyrażam głębokie przekonanie, że w nowym 1946 roku jeszcze bardziej wzmocnicie Wasze szeregi i dyscyplinę, podniesiecie poziom wykształcenia wojskowego i uświadomienia obywatelskiego, staniecie na wysokości tych ogromnie odpowiedzialnych zadań, jakie historia w Nowym Roku stawia przed nami, by Polskę z ubogiej i zrujnowanej uczynić bogatą i rozbudowaną, by dać ludziom pracy nie tylko wolność, ale i pod dostatkiem chleba, oraz wszystkiego co jest potrzebne, by z wolności w pełni można było korzystać.

Niech żyje Krajowa Rada Narodowa i Rząd Jedności Narodowej!

Niech żyje niepodległa, demokratyczna Polska Ludowa!

Zastępca Naczelnego Dowódcy W.P. Naczelny Dowódca Wojska Polskiego
i Ministra Obrony Narodowej i Minister Obrony Narodowej
do spraw polit.-wychow. do spraw polit.-wychow.

(—) Marian Spychalski, General Dywizji

(—) Michał Żymierski, Marszałek Polski

go dowódcę wojsk sojusznicznych, o ile dotyczą one postanowień politycznych, podlegających jej uprawnieniom. Komisja ma również prawo ponownego rozpatrywania, na żądanie któregośkolwiek z członków — wytycznych, udzielonych naczelnemu dowódcy przez państwa sojusznice. Nie ma ona jednak prawa wydawania zaleceń w sprawie operacji wojskowych lub zmian terytorialnych. Aparat, sprawujący kontrolę nad Japonią, ustanowiony przez rząd St. Zjednoczonych, pozostaje nienaruszony.

c) Rząd St. Zjednoczonych będzie udzielał dyrektyw naczelnemu dowódcy, zgodnie z decyzjami politycznymi komisji.

d) Rząd St. Zjednoczonych będzie wydawał zarządzenia, dotyczące zmian konstytucji japońskiej, lub rekonstrukcji rządu japońskiego, jedynie za zgodą komisji.

e) Utworzenie komisji nie przesądza innych metod współpracy rządów zainteresowanych na Dalekim Wschodzie.

f) Komisja dla spraw Dalekiego Wschodu, składać się będzie z jednego przedstawiciela każdego z czterech mocarstw. Liczba członków może być powiększona przez dokooptowanie przedstawicieli państw, należących do Organizacji Narodów Zjednoczonych i panujących nad ziemią zamorskimi. Komisja będzie utrzymywała stały kontakt z Narodami Zjednoczonymi, które nie wchodzi w jej skład.

g) Postanowienia komisji zapadają większością głosów, o ile wśród nich znajdują się głosy St. Zjednoczonych, W. Brytanii, Zw. Radzieckiego i Chin.

h) Siedzibą komisji będzie Waszyngton. Posiedzenia jej mogą się jednak odbywać wszędzie, gdzie gdzie jest potrzeba, a nawet w Tokio.

Rada Kontroli nad Japonią

Przewodniczącym jej będzie naczelny dowódca sojusznicznych sił zbrojnych lub jego zastępca. Zadaniem jej będzie służenie radą naczelnemu dowódcy w sprawie wykonania warunków kapitulacji, okupacji i kontroli nad Japonią. W skład jej wchodzi: przewodniczący, przedstawiciele Stan. Zjednoczonych, Zw. Radzieckiego, Chin oraz wspólny reprezentant W. Brytanii, Australii, Nowej Zelandii i Indii.

Rada będzie odbywała posiedzenia co najmniej raz na 2 tygodnie. O wszelkich swych decyzjach naczelny dowódca sojusznicznych sił zbrojnych winien zawiadomić radę sojuszniczą w czasie, pozwalającym na zawieszanie wykonania jego postanowień.

Niepodległa Korea

Postanawia się powołać do życia tymczasowy, demokratyczny rząd koreański. Zapewnia się Korei pełną niepodległość. Celem szybszego utworzenia tymczasowego rządu koreańskiego, utworzy się komisja, składająca się z przedstawicieli dowództwa sił zbrojnych St. Zjednoczonych w Południowej Korei oraz dowództwa

(Dokończenie na str. 3)

Exposé Premiera Osóbki-Morawskiego na IX sesji K. R. N.

OBYWATELE POSŁOWIE!

Okres, który upłynął od czasu ostatniej sesji Krajowej Rady Narodowej, wypełniony był twórczą pracą i doniosłymi osiągnięciami, które świadczą o niewyczerpanych siłach narodu, o jego niezwykłej prężności i żywotności, mimo straszliwych zniszczeń i ran, zadanych mu w ciągu 6 lat wojny i okupacji niemieckiej. Okres ten świadczy też niewątpliwie o słuszności tej linii politycznej, która proklamowana została tu w Warszawie przed dwoma laty przez uformowaną w walce o niepodległość i odrodzenie Polski — Krajową Radę Narodową. Właśnie dzięki temu twórczemu wysiłkowi produkujących sił polskiej demokracji, zdołaliśmy wyprowadzić kraj i naród z impasu fałszywej i szkodliwej polityki rządu emigracyjnego, uchroniliśmy Polskę przed awanturką polityką, która pchała kraj do nowej katastrofy.

Bieg wydarzeń historycznych w kraju i na całym świecie, przekreślił rachuby polityczne niedobitków reakcyjnych w kraju i zagranicą, wykazał nicość i bankructwo Sosnkowskich, Raczkiewiczów, Anderów i Matuszewskich, Bieleckich i Arciszewskich.

Sily polskiego robotnika są niespożyte

Dojście do władzy sił demokratycznych, wyrosłych z ludu i z ludem związanych, wkroczenie na drogę głębokich reform społecznych, nie papierowych deklaracji, lecz realnych czynów, które — jak podział ziem obszarowej między chłopów, nacjonalizacja przemysłu i demokratyzacja życia polityczno-społecznego, były urzeczywistnieniem gorących dążeń szerokich mas ludowych i wyzwoliły z najgłębszych pokładów narodu nowe, potężne siły twórcze.

Właśnie te niespożyte siły narodu, mimo ogromnych strat i upływu krwi, zajął blaskiem najwyższego bohaterstwa na polu bitwy z niemieckim zaborcą, znacząc sławny złak polskiego czynu żołnierskiego od Bugu do Szprewy i na wszystkich niemal frontach walki.

Właśnie te niespożyte siły polskiego robotnika, chłopia i inteligenta w ciągu ostatniego półrocza, już po zakończeniu działań wojennych podnosiły z ruin nasze gospodarstwa rolne, nasze zakłady przemysłowe, nasze miasta, porty, koleje i zakłady oświatowo-kulturalne. Jeszcze borykamy się z licznymi brakami, jeszcze piętrzą się na naszej drodze różne trudności, jeszcze nie wszystkich potrafimy nakarmić do syta, zapatrzyć w odzież, opał i mieszkanie. Niepodobna przecież w ciągu niespełna 8 miesięcy odrobić zniszczeń, dokonanych z prusacką systematycznością przez blisko 6 lat. Niepodobna przecież zlikwidować natychmiast niedoli chłopskiej i krzywd, które narastały w ciągu pokoleń. Niepodobna, jak za dotknięciem różdżki czarodziejskiej usunąć wszystkie braki i zaniedbania, które są spuścizną, zarówno wojny, jak i dwojonej rabunkowej gospodarki kartelowej i obcego kapitału.

Konsolidacja wewnętrzna

Ale miliony Polaków zdaje sobie teraz coraz lepiej sprawę, że kroczyć musimy słuźną drogą, jedynie skuteczną drogą, która prowadzi naród do trwałego pokoju i bezpieczeństwa, do ciągłego wzrostu dobrobytu przez wydajną pracę i pomnażanie tą drogą bogactwa kraju, do pokojowego rozwoju bez wstrząsów wewnętrznych, bez wojny domowej; prowadzi do rozkwitu gospodarczego i kulturalnego i do zapewnienia Polsce należącego i zaszczytnego miejsca w Europie.

Ubiegły okres półroczny, mimo zacieklej wypadków resztek reakcyjnych, które wciąż stosują zbrodnicze metody mordów bratobójczych i prowokacji, był okresem postępującej konsolidacji wewnętrznej. Mimo nienauknych tarć między formacjami politycznymi o różnej przeszłości, był to okres dalszego skupienia społeczeństwa wokół Rządu Jedności Narodowej; okres dużych osiągnięć zarówno w dziedzinie polityki wewnętrznej, jak i zagranicznej. Dążenie do konsolidacji politycznej skryształizowało się w wachlarzu 6 stronictw, rozwijających ożywiającą działalność polityczną, która zmierza do dalszego zwiększenia aktywności społeczeństwa w zalecaniu ran powojennych i pokonywaniu trudności, które przed nami stoją.

Rząd Jedności Narodowej czuwać będzie nad tym, aby w naszym życiu politycznym zmagaly się tendencje konsolidacyjne, aby ścieranie się różnych poglądów politycznych i słuszna krytyka wzajemna nie osłabiała siły wartości polskiej demokracji. Nie wolno nam bowiem ani na chwilę zapomnieć, że — nie przebiegając w środkach — przeciwstawiają się demokraci polskiej niedobitki reakcyjne, które dążą do odzyskania utraconej już raz na zawsze władzy i majątków oraz do przywrócenia zginiłemu przedwrześniowej.

Jest naszym gorącym pragnieniem, aby wybory do Sejmu Ustawodawczego, które mają się odbyć w przyszłym roku, nie były wyrazem zaojżenia walk między partiami, lecz powszechnego dążenia do utrwalenia demokratycznych zdobyczy społecznych i politycznych w walce z wstępczością i skupieniem sił całego narodu dla realizacji wielkich zadań historycznych: ostatecznego

usankcjonowania granic zachodnich, zaludnienia ziem zachodnich, podniesienia możliwości indywidualnych gospodarstw rolnych, całkowitego uruchomienia i rozbudowy przemysłu, komunikacji, rozwoju spółdzielczości i usprawnienia handlu, wydanej poprawy bytu robotników i pracowników umysłowych, podniesienia oświaty i kultury i udostępnienia ich jak najszerszym masom ludności.

Konsekwentnemu kroczeniu po drodze wytkniętej przed dwoma laty przez KRN i oparcia, jakie znaleźliśmy w narodzie, przede wszystkim w masach robotniczych i chłopskich, zawdzięczamy nasze sukcesy w zakresie polityki zagranicznej.

Polityczna i gospodarcza współpraca z ZSRR.

Właśnie na gruncie podstawowych zagadnień naszej polityki zagranicznej odbywa się dalsze pogłębianie naszych serdecznych i przyjaznych stosunków z Związkiem Radzieckim, z którym uregulowaliśmy ostatecznie sprawy graniczne, zawarliśmy obustronnie korzystną umowę handlową oraz zapewniliśmy sobie słuszny udział w odškodowaniach wojennych. Naród polski instynktownie widzi w ZSRR najszerzej szęgo obrońcę swych niezaprzeczalnych praw do granicy nad Odrą i Nisą Łużycką.

Polacy zachowują we wdzięcznej pamięci wielkodusznego naszego wschodniego sąsiada, który w najcięższych latach wojny nie szczędził środków na opiekę społeczną i szkoły dla emigracji polskiej w ZSRR, wyposażył w nowoczesną broń, ekwipunek oraz wyżywienie naszą armię i w najtrudniej-

Stosunek do Wielkiej Brytanii

Nasze stosunki z Wielką Brytanią są o tyle komplikowane, że z jednej strony są nacechowane niewątpliwym sentymentem, z drugiej zaś ciąży nad nimi balast niełatwej spuścizny lat ostatnich, balast nie zlikwidowanego do końca rządu emigracyjnego, wykorzystywanego bez skrępowania przez klikę Andersa — Raczkiewicza — Arciszewskiego, dla interesów, które nie mają nic wspólnego ani z Polską, ani z brytyjską racją stanu, na mniej niż za sprawą pokoju i bezpieczeństwa, która jest obecnie najszczerzą troką wszystkich narodów.

Chlubiliśmy się i chlubimy bohaterstwem polskich żołnierzy, którzy razem z żołnierzami brytyjskimi przelewali krew w walce ze wspólnym wrogiem pod Tobrukim, czy Monte Cassino. Ani Rząd, ani Naród nie będą jednak na dłuższą metę tolerowali sytuacji, kiedy poza granicami kraju znajdują się polskie formacje wojskowe, nie podlegające polskiemu rządowi, co więcej, szkolone i wychowywane w duchu największej doń wrogości, stanowiące niewygasające źródło dywersji i aktów terrorystycznych.

W sprawie uregulowania naszych długów wykazaliśmy i wykazujemy nadal maksimum dobrej woli, lecz byłoby za dużo żądać od nas, abyśmy pokrywali rachunki tych, którzy szerzą przeciwko nam lub używają instytucji opieki społecznej dla wywoływania i podsycania drogą kłamstwa i oszczerstwa wrogości do odrodzonego Państwa Polskiego. Nikogo też nie powinno dziwić, że nie wywołują u nas entuzjazmu propozycje uszczerbienia naszych zapasów złota, którym chcielibyśmy jak najprędzej dysponować, aby go użyć najracjonalniej dla przyspieszenia odbudowy naszego kraju i zmniejszenia nędzy powojennej.

Zywnym podziw dla dzielnego narodu brytyjskiego i jego wkładu do dzieła zwycięstwa nad faszystwem i hitleryzmem. Im szybciej zlikwidowany będzie, wywołujący rozdziewiek balast lat ostatnich, tym pomysłniej ułożą się na bazie szczerzej przyjaźni wzajemnego szacunku stosunki między naszymi narodami.

Przyjaźń polsko-amerykańska

Stosunki polsko-amerykańskie mają wszelkie szanse, aby kształtowały się pomysłnie i pogłębiać szczerą przyjaźń między Polską a ojczyzną Washingtona i Roosevelta, oraz przybraną ojczyzną Kościuszki i Pułaskiego. Stojąc na stanowisku rozwijania współpracy gospodarczej z przodującymi krajami, Polska pragnie również korzystać z resursów Stanów Zjednoczonych w pracy nad odbudową swego przemysłu, rolnictwa i komunikacji. Polska sądzi, że łącząc współpracę gospodarczą z innymi krajami z troską o swą gospodarczą i polityczną niezależność i suwerenność, najlepiej przyczynia się do krzewienia zasad współpracy międzynarodowej, służącej sprawie pokoju, którym hołdują również Stany Zjednoczone. Jedną ze szlachetnych form tej współpracy międzynarodowej i pomocy wzajemnej jest niewątpliwie akcja UNRRA, której nasz straszliwie zniszczony kraj nie mało zawdzięcza. Nie wątpimy, że nasze postulaty zwiększenia pomocy UNRRA, wystosowane do dyr. Lemana, który okazał nam dotychczas tyle życzliwości, znajdują należyte zrozumienie i poparcie.

Nie będnemy też szczędzić wysiłków, aby osiągnąć zbliżenie i braterskie zrozumienie ze strony Polonii Amerykańskiej. Wierzymy, że najbardziej przyczyni się do tego rzetelna prawda o Polsce odrodzonej,

Uznanie granic zachodnich

Faktyczne uznanie naszej granicy zachodniej przez wielkie mocarstwa w Poczdamie jest sukcesem wielkiej miary. Wykazując swą prężność i wartość wewnętrzną oraz współdziałając z tymi siłami, które wywalczyły zwycięstwo, a teraz stoją na straży owoców tego zwycięstwa, nad niemiecką zaborczością i trwałością pokoju, postaramy się uzyskać na Konferencji Pokojowej również formalne usankcjonowanie naszej granicy zachodniej na Odrze i Nisie Łużyckiej.

Nasza granica zachodnia jest bowiem nie tylko aktem sprawiedliwości dziejowej wobec narodu polskiego, lecz również jedną z najsukcesywniejszych rękami trwałego pokoju w Europie (oklaski).

szych okresach dźwignia się do nowego życia naszej państwowości przychodził nam z pomocą, z całą bezinteresownością i pełnym zrozumieniem naszych potrzeb. Współpraca polityczna i gospodarcza Polski i ZSRR, wzajemne poznanie i zbliżenie kulturalne z tym wielkim, bohaterским krajem usunęła stopniowo mur przetrzędów i uprzedzeń, które w imię najwyższej polskiej racji stanu winny jak najrychlej zniknąć całkowicie, aby nigdy już nie były więcej źródłem naszych nieszczęść narodowych.

Dlatego też wszelkie wystąpienie antysowieckie, służące zbrodniczym celom reakcji, spotyka się ze zdecydowanym odporem ze strony władz państwowych i wzbrymiej większości naszego społeczeństwa (oklaski).

Stosunek do Wielkiej Brytanii

która mimo pajęczyny kłamstwa dotrzeć musi do milionów tak szczerze kochających Polskę naszych rodaków w Stanach Zjednoczonych i w Kanadzie.

Braterskie uczucia dla Francji

Z Francją łączą nas nie tylko tradycyja przyjaźni sięgająca odległej przeszłości historycznej, lecz również jakże gorzkie doświadczenie ostatniej wojny, kiedy narody nasze tak drogo zapłaciły za popełnione błędy, za brak czujności wobec niemieckiej zaborczości. To też, zwalczając jak najbardziej stanowczo wszelkie jawne lub utajone tendencje do utworzenia bloku zachodniego, podobnie jak wszelkich innych bloków, które naruszają jedność trzech mocarstw — trzonu i rękoi niezawodnej skuteczności Organizacji Narodów Zjednoczonych — będziemy popierać słuszne i uzasadnione żądania Francji odnośnie jej bezpieczeństwa nad Renem, jako jednej z istotnych gwarancji i pokoju europejskiego, w którym Polska jest tak żywotnie zainteresowana.

Nie wątpimy, że potrafimy w duchu szczerzej przyjaźni uregulować nasze sprawy gospodarcze i repatriacyjne, uwzględniając naszą serdeczną troskę o braterskie uczucia wobec pół milionowej rzeszy wychodźstwa polskiego we Francji, które pragnie powrócić do swej Ojczyzny.

Problem walutowy

Do jednej z najważniejszych spraw należy nasz problem walutowy. W trudnych warunkach powojennych, odczuwając wielkie braki środków żywności i surowców, braki transportowe, inwestycyjne, dewizowe i organizacji oraz funkcjonowania aparatu podatkowego — przez 17 miesięcy, łoczmy zwycięski boj o niedopuszczenie do inflacji, nie rzadkiego przecież objawu powojennego. Od lutego do października br. obserwowaliśmy pożądane ze wszech miar objawy spadku cen i podnoszenia się tym samym stopy życiowej ludności pracującej. Od października zanotowaliśmy zjawisko pewnego wzrostu cen. Rząd przedsięwziął jednak energiczne kroki, aby zahamować to zjawisko i znaleźć drogi do dalszej obniżki cen i wzrostu wartości pieniądza.

Sprawy gospodarcze

Do najważniejszych środków i dróg prowadzących do tego celu, należy tu wzrost produkcji towarowej i nierozwornie związane z tym usprawnienie naszego transportu. Ogólnie produkcja nasza w głównych gałęziach wytwórczości stale wzrasta. Wystarczy przytoczyć wzrost wydobycia węgla, który wynosi ponad 130 tysięcy ton dziennie, produkcję towarów włókienniczych, wynoszącą 12 milionów metrów miesięcznie itp. Rzuciliśmy na rynek poważny zapas cukru, powodując znaczną niżkę cen, dalsze partie tego towaru, powinny tę obniżkę ja-

Zagadnienie polsko-czeskie

Z Czechosłowacją, naszym najbliższym sąsiadem, z którym pragniemy żyć w zgodzie i serdecznej przyjaźni, nie udało się nam uregulować naszych stosunków. Mamy nadzieję jednak, że Rząd Demokratyczny Czechosłowacji zrozumie swój bład uchylania się od rozmów z nami o wszystkich sprawach, które są żywotne dla obydwóch stron. Nie pragniemy żadnego pokrzywdzenia bratniego narodu czechosłowackiego, chcemy tylko raz na zawsze uregulować wszystkie problemy nas interesujące, w tej liczbie również sprawę Zaolzia, na zasadach przyjaznego porozumienia, sprawiedliwości i zasady samostanowienia narodów. Sądzę, że właśnie teraz w całokształcie zagadnień polsko-czechosłowackich istnieją najkorzystniejsze warunki porozumienia bez upokorzeń i pokrzywdzenia obydwu stron. Nie wątpimy, że nasza nieprzemijająca dobra wola przebiję mur oporu drugiej strony i znajdziemy wspólny język porozumienia. (oklaski).

Nasz stosunek do innych narodów

Stosunki nasze z bratnimi narodami słowiańskimi, bohaterским Jugosławii, jak również z Bułgarią układają się jak najpomyślniej. Coraz bardziej utrwala się nasze stosunki ze Szwecją, zarówno przez rozpoczętą z dużymi widokami rozwojem na przyszłość współpracą gospodarczą, jak i przez szlachetną pomoc charytatywną Szwecji dla Polski. Ceniemy sobie bardzo tę pomoc i współpracę.

Również z innymi krajami, jak Danią, Norwegią, Belgią, Holandią, Szwajcarią, Rumunią, Włochami, Finlandią, Meksykiem i in. rozwija się pomyślnie nasza współpraca.

Współpraca wielkich mocarstw

Na zbliżającej się w styczniu 1946 r. Konferencji Narodów Zjednoczonych delegacja polska, strzegąc, jak skarbu, jedności wielkich mocarstw, które łączymy zwycięstwem nad niemiecką zaborczością i faszysmem, domagać się będzie wytypowania wszelkich źródeł faszysmu, gdziekolwiek jeszcze istnieją. (oklaski). Polska wraz z innymi narodami dążyć będzie do tego, by zabezpieczyć się raz na zawsze przed zbrodniczym militarystycznym niemieckim opręciem na realnej podstawie współpracę międzynarodową przeciwko wszelkiej agresji. (oklaski).

Wyniki konferencji trzech ministrów spraw zagranicznych w Moskwie wykazały, że szczerą wymianą zdań doprowadziła do porozumienia w sprawach niezmiernie wagi i bardzo skomplikowanych.

Polska, która przywiązuje ogromne znaczenie do współpracy wielkich mocarstw z zadowoleniem stwierdza, że pozytywne rezultaty moskiewskich rozmów są krokiem naprzód do ugruntowania pokoju. (oklaski).

Przechodząc do naszych spraw wewnętrznych, chciałbym wymienić niektóre z nich, pomijając te, które będą przedmiotem oddzielnych referatów.

szcze bardziej wydawnie powiększyć. Również wydawnie powiększyła się produkcja towarów monopolowych, które są poważnym źródłem dochodów skarbowych. Produkcja np. zapalek osiągnęła już prawie podwójną ilość w porównaniu z przedwojenną, co pozwoliło nam na dużą obniżkę cen zapalek wolno-rynkowych. Mimo manipulacji spekulantów nasza obecna produkcja zapewnia nam pełne zaspokojenie zapotrzebowania i ustabilizowania się jednej tylko ceny zapalek, ustanowionej przez Monopol.

Takie same perspektywy przedstawiają się odnośnie soli. Produkujemy dostateczną ilość soli, która, po przełamaniu trudności transportowych będzie w dowolnej ilości i po niskiej cenie na rynku.

Są widoki na zniesienie podwójnych cen i na inne już artykuły przemysłowe, wobec osiągnięcia, czy osiągnięcia dostatecznej produkcji, co niewątpliwie odbije się dodatnio na niższe cen i likwidowaniu stopniowym spekulacji.

Poważniejszym zabiegiem finansowym, idącym po linii polityki finansowej Rządu, będzie wewnętrzna premiowa pożyczka na odbudowę Warszawy. Pragniemy, aby te pożyczkę subskrybowały przede wszystkim te warstwy społeczne w naszym kraju, które stosunkowo w najlepszym znajdują się położeniu finansowym (handel, przemysł, wolne zawody).

(Dokończenie w następnym numerze)

Rozruchy w Palestynie

Londyn. Agencja Reutersa donosi, że w Palestynie znnowa doszło do rozmachów ulicznych. Władze brytyjskie wydały komunikat oficjalny, z którego wynika, że dnia 27 grudnia zostały zaatakowane przez Żydów, uzbrojonych w broń automatyczną, komisariaty policji w Jerozolimie oraz na drodze z Jaffy do Tel-Awiv. W Jerozolimie został ranny wyższy urzędnik policji, a drugi urzędnik policji zaginiony. W komisariacie policji, w pobliżu Tel-Awiv, zdemolowano parter i pierwsze piętro oraz zerwano telefony. Jeden z Arabów, nalezący do obsługi

telefonicznej, został zabity. Usiłowano również rozbić składy brytyjskiego korpusu inżynierskiego. Jeden żołnierz angielski został zabity. Zniszczenia komisariatów dokonano przy pomocy bomb.

Ruch w Jerozolimie i w Tel-Awiv zamarł zupełnie. Władze angielskie przytrzymały wiele osób celem przesłuchania. Samochody pancernie patrolują pustą ulicę. Godzina policyjna jest bardzo ściśle przestrzegana. Według dotychczasowych danych w zaburzeniach tych poniosło śmierć 11 osób, a wiele osób zostało rannych.

Wynik konferencji moskiewskiej

(Dokończenie ze strony 1)

sił zbrojnych ZSRR w Północnej Korei. Komisja ta będzie współpracowała z koreańskimi partiami demokratycznymi i organizacjami społecznymi. Zalecenia komisji będą przedstawione rządowi ZSRR, Wielkiej Brytanii i St. Zjednoczonych, poczym zapadnie ostateczna decyzja. Stany Zjednoczone, ZSRR, Wielka Brytania i Chiny, przygotowują układ w sprawie objęcia wspólnego mandatu nad Koreą, na okres do lat 5.

Sprawa Chin

Ministrowie Spraw Zagranicznych rozpatrzyli sytuację w Chinach i doszli do wniosku, że należy jak najprędzej zakończyć wojnę domową, oraz utworzyć rząd narodowy na zasadach demokratycznych, celem zjednoczenia państwa chińskiego. Ministrowie stwierdzają, że żadne państwo nie ma zamiaru wtrącać się do spraw wewnętrznych Chin.

Komisarz ludowy, Mołotow i sekretarz stanu Byrnes, konferowali kilkakrotnie w sprawie radzieckich i amerykańskich sił zbrojnych w Chinach.

Komisarz Mołotow oświadczył, że wycofanie radzieckich sił zbrojnych z Chin odroczone na żądanie rządu chińskiego do 1 lutego 1946 r. Min. Byrnes stwierdził, że wojska amerykańskie pozostają w północnych Chinach, na wyraźną prośbę rządu chińskiego. Podkreślił on również, że na St. Zjednoczonych ciąży odpowiedzialność za wykonanie warunków kapitulacji oraz za rozbrojenie wojsk japońskich. Ministrowie wyrazili zgodną opinię, że jak najszybciej wycofanie wojsk radzieckich i amerykańskich z Chin jest jaknajbardziej pożądane.

Rumunia

Trzy mocarstwa, pragnąc udzielić królowi Michałowi rady, o którą prosił w liście z dn. 21 sierpnia 1945 r., zalecają rozszerzenie podstaw rządu rumuńskiego przez dokończenie po jednym przedstawicielu narodowej Partii Chłopskiej i Partii Liberalnej. Komisja, złożona z ambasadora St. Zjednoczonych w Moskwie, Harrimana, zastępcy komisarza ludowego spraw zagranicznych Wyszyńskiego i ambasadora brytyjskiego Kerra, uda się niezwłocznie do Bukaresztu, celem odbycia narad z królem Michałem i członkami obecnego rządu. Po przyjęciu zaleceń trzech mocarstw, rząd rumuński, z którym Zw. Radziecki utrzymuje już stosunki dyplomatyczne, zostanie uznany przez Stany Zjednoczone i W. Brytanię.

Bułgaria

Rządy trzech mocarstw przyjmują do wiadomości, że Zw. Radziecki udzieli obecnemu rządowi bułgarskiemu przyjaznej rady do dokończenia do rządu „Frontu Patriotycznego” dwóch przedstawicieli innych partij demokratycznych, nie biorących dotychczas udziału w rządzie, które są gotowe współpracować lojalnie z obecnym rządem. Po przekonaniu się, iż zalecenia te zostały wykonane, rządy St. Zjednoczonych i W. Brytanii uznają rząd bułgarski, z którym rząd radziecki utrzymuje już stosunki dyplomatyczne.

Kontrola nad energią atomową

Postanowiono zaprosić dwóch innych stałych członków Rady Bezpieczeństwa — Francję i Chiny oraz Kanadę, w celu wspólnego przedstawienia na pierwszym generalnym zgromadzeniu ONZ następujących propozycji:

1) Generalne Zgromadzenie Narodów Zjednoczonych utworzy specjalną komisję celem zajęcia się wszelkimi zagadnieniami, związanymi z odkryciem energii atomowej i innymi podobnymi sprawami.

2) Komisja przedłoży radzie bezpieczeństwa swoje sprawozdania i za-

leczenia, które będą opublikowane, za-
leżnie od decyzji Rady Bezpieczeństwa. W niektórych wypadkach Rada Bezpieczeństwa przekazuje sprawozdania komisji Generalnemu Zgromadzeniu i poszczególnym członkom Narodów Zjednoczonych, jak również Radzie Gospodarczej i społecznej oraz innym organizacjom w ramach ONZ.

3) Wobec tego, że Rada Bezpieczeństwa jest przede wszystkim odpowiedzialna za utrzymanie międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa będzie ona udzielała wskazówek komisji w sprawach bezpieczeństwa. W sprawach tych komisja będzie podlegała Radzie Bezpieczeństwa.

4) Komisja składać się będzie z przedstawicieli wszystkich wyżej wymienionych państw, które zasiadają w Radzie Bezpieczeństwa, oraz Kanady.

5) Komisja przedstawi zasady swojej organizacji Radzie Bezpieczeństwa.

6) Komisja rozpatrzy wszelkie zagadnienia, związane z odkryciem energii atomowej i udzieli od czasu do czasu zaleceń, które uzna za konieczne.

Komisja przedstawi propozycje, dotyczące: a) wymiany podstawowych informacji naukowych pomiędzy narodami dla celów pokojowych, b) kontrolowania energii atomowej, aby była użyta tylko dla celów pokojowych, c) wyeliminowania broni atomowej i wszystkich podobnych rodzajów broni, które mogą spowodować wielkie spustoszenia, d) przeprowadzania inspekcji i stosowania innych środków, mogących zapewnić państwom, które przestrzegają powyższych zaleceń, obronę przed naruszeniem granic i nagłą napaścią.

Komisja nie powinna naruszać kompetencji innych instytucji Narodów Zjednoczonych, lecz tylko przedstawić swoje zalecenia, które będą rozpatrywane w trybie przewidzianym przez statut Narodów Zjednoczonych.

Przemówienie króla angielskiego Nawołuje ludzkość do jedności, zgody i pokoju

London. — Agencja Reutersa donosi, że król Jerzy VI wygłosił przemówienie do narodu angielskiego. Król zaznaczył na wstępie, że od 6 lat nie przemawiał w dniu Bożego Narodzenia do narodów Imperium Brytyjskiego. W ciągu tych lat wśród niebezpieczeństw, żaloby i zmęczenia wszyscy marzyli o pokoju. Obecnie wizja pokoju stała się rzeczywistością. Dzięki gigantycznym wysiłkom i ofiarom, — zło zostało pokonane i narody Imperium Brytyjskiego przyczyniły się do tego w olbrzymim stopniu. Choć wiele wartości zginęło w czasie wojny, te, które pozostały zachowane, mają wielką cenę. Jest wśród nich uczucie braterstwa, które w ciężkich latach walki pogłębiło się i czyni z wszystkich narodów Imperium Brytyjskiego jedną rodzinę,

Z Ziemi Mazurskiej Wystawa Pamiątek Plebiscytowych

Olsztyn. W 25-lecie plebiscytu w Prusach Wschodnich Instytut Mazurski zorganizował Wystawę Pamiątek Plebiscytowych. Wystawa zgromadziła wiele ocalałych z pożogi wojennej dokumentów, będących świadectwem krwawego terroru niemieckiego i wyrafinowanego kłamstwa i fałszu, jakim posługiwali się Niemcy w okresie plebiscytowym.

Są tam żelazne kastety i drewniane maczugi, nabijane gwoździem, jakich używały bojówki niemieckie dla sterroryzowania ludności polskiej, są fotografie Mazurów z widocznymi na ciele ranami od uderzeń. Jest sfotografowany na łożu śmierci Bogumił Linko, który wraz z biskupem Burschem i braćmi Zapatką przewodniczył delegacji polskiej z Pru Wschodnich do Paryża na konferencje z Wilsonem, za co został po powrocie śmiertelnie pobity przez bojówkę niemiecką i umarł z odniesionych ran w szpitalu olsztyńskim.

Znajdują się ciekawe wykazy statystyczne i dowody, jak Niemcy falszowali wybory posługując się fikcyjnymi nazwiskami i sprowadzając z Berlina dziesiątki tysięcy głosujących. Na 200.000 osób uprawnionych do głosowania, w wyborach brało udział 360.000.

Znajdujemy tu dalej bogaty zbiór dzieł naukowych, wydawnictw, broszur, ulotek, afiszy, listów i fotografii.

Wystawa stanowi dokumentarne źródło poznania przebiegu niefortunnego dla nas plebiscytu z roku 1920, który przyniósł oprawdą krótkotrwałe zwycięstwo Niemcom, lecz w świetle dokumentów historycznych świadczy o odwiecznej polskości ziemi mazurskiej.

Z ruchu wydawniczego

W najbliższych dniach ukaze się Nr. 1 (3) Rok II miesięcznika CWK PPS.

„Przegląd socjalistyczny”
Treść: J. Hochfeld: My socjaliści — Cz. Bobrowski: Zły kwartał — T. Glogowski: Gospodarka Stanów Zjednoczonych w okresie wojennym — K. Wołochowski: O wychowaniu nowego człowieka — T. Wojeński: Kartki z historii socjalizmu (Andrzej Strug) — Na horyzoncie: W Polsce — W ZSRR — W Europie — Za morzami — Si. Płoski: O prowadzeniu działań wojennych w powstaniu styczniowym — N. S.: Koor-dynacja polityki gospodarczej państwa — K. Piotrowska: Racjonalizm żywności w W. Brytanii — J. Klein: Komedie „rozbrojenia” Niemiec — Z życia Partii — Notatnik referenta — Książki i czasopisma nadesłane. — Odpowiedzi Redakcji.
Str. 48. Cena 10 zł.

Zadajcie we wszystkich księgarniach, kioskach i u sprzedawców czasopism.

posiadającą poczucie jedności i wzajemnego zrozumienia. Król Jerzy VI zwrócił się w swym przemówieniu ze specjalnym apelem do młodzieży, która w służbie dla ojczyzny myślała przez lat 6 tylko o zniszczeniu wroga. Świat, który młodzież miała przed oczyma, był to świat walki i strachu. Obecnie należy uczynić świat takim, aby ludzie mogli żyć znowu we wzajemnym zaufaniu i przyjaźni. Determinacja, z jaką młodzież walczyła, aby nie dopuścić do zwycięstwa sił zła, powinna być teraz skierowana ku celom bardziej pogodnym i szlachetnym, a mianowicie ku szacunkowi, miłości dla rodziców, braci i siostr. Ludzkość musi być tak wychowana, aby potrafiła żyć w jedności, zgodzie i pokoju.

Uznanie rządów Austrii i Węgier przez Polskę

Rada Ministrów Rządu Jedności Narodowej powzięła uchwałę w sprawie nawiązania oficjalnych stosunków dyplomatycznych z rządami Austrii i Węgier. Wymiana posłów między Warszawą, Wiedniem i Budapesztem nastąpi w najbliższym czasie.

Cukier dla Woj. Pomorskiego

Na skutek zacieśnienia współpracy pomiędzy „Społem” a Wojewódzkim Urzędem Apropowizacji i Handlu, ludność całego województwa pomorskiego będzie otrzymywała cukier na kartki stale i terminowo.

Ze względu na duże trudności transportowe poszczególne placówki terenowe „Społem” otrzymywać będą cukier z cukrowni najbliższej położonych, co niewątpliwie przyspieszy akcję rozdziału. (Z)

Z Pomorza

TORUN

— Inauguracja roku akademickiego. Uroczysta inauguracja roku akademickiego na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, odbędzie się dnia 5 stycznia 1946 roku. Po nabożeństwie w kościele NMP przemówienie wygłosi rektor Uniwersytetu prof. dr Kolankowski. Z kolei wygłoszone zostaną dwa wykłady: prof. K. Hartleba „Mikołaj Kopernik na tle renesansu” prof. W. Dziewulskiego „Rzecz o astronomii od Kopernika do chwili obecnej”, po czym nastąpi imatrykulacja.

BYDGOSZCZ

— Obuwie dla dzieci szkolnych. Ministerstwo Apropowizacji i Handlu przydzieliło dla dzieci bydgoskich szkół powszechnych 2000 par obuwia brezentowego. W najbliższym czasie nadejdzie dalszych 1000 par obuwia skórzanego. Obuwie otrzymają najbardziej potrzebne dzieci bydgoskie szkół powszechnych według rozdzielnika Inspektoratu Szkolnego.

— 30.000 bydgoszczan pojedzie na zachód. Miejska Rada Narodowa w Bydgoszczy powołała do życia Komisję Osiedleńczą, która zajmie się przygotowaniem wyjazdu około 30.000 bydgoszczan na zachód.

WĄBRZEŻNO

— Świadczenia rzeczowe. Akcja realizacji planu dostaw na rok 1945/46 na terenie powiatu wąbrzeskiego przedstawia się następująco:

Według stanu z dnia 22. 12. 1945 r. owiat nasz odstawił zboża (z wyłączeniem zbóż oleistych, strączkowych i warzyw) 2834 ton, co stanowi 34,41% w stosunku do nałożonego wymiaru.

Ziemniaków zaś odstawiło w dniu sprawozdawczym 4045,8 ton, co w procentach wynosi 43,2%.

W dziedzinie odstawy zbóż i odstawy ziemniaków przede gmina Książki, która odstawiła 57,7% kontyngentu zbożowego i 77,7% kontyngentu ziemniaczanego. Na uznanie zasług samo gromada Książki, która wywiązała się pod względem odstawy zboża w 97-dmiej procentach.

Następne miejsca zajmują, tak pod względem kontyngentu ziemniaczanego, jak i zbożowego gminy Płużnica, która odstawiła 49,43% zboża i 61,5% ziemniaków oraz gmina Kowalewo 46,35% zboża i 61,2% ziemniaków.

W dziedzinie odstawy mleka powiat wąbrzeski odstawił 37,15%, zaś pod względem odstawy wełny przekroczonego 100%. (U.W.)

Zakończenie 3 i 4 Państwowego Kursu Pedagogicznego w Grudziądzu

Minęło sześć miesięcy od chwili rozpoczęcia 3 i 4 Kursu Pedagogicznego. Młodzież, której okupant zamknął na sześć lat drogę do nauki, ze zdwojonym zapałem przystąpiła do pracy, aby powiększyć kadry nauczycielskie odrodzonej Ojczyzny. Brak podręczników, brak sprzętu szkolnego, nieograniczone uczelnie, nie zdołały zastraszyć młodzieży, w dążeniu do tak wzniosłego celu. Dnia 23. 12. 45 r. zakończyła się nauka. Uroczystą dziękczynną mszę św. celebrował w kościele OO. Jezuistów ks. prof. Józef Józefowicz, prefekt Państw. Kursów Pedagogicznych. W czasie mszy św. śpiewy wykonał chór szkolny oraz partie solowe prof. Rozalski Stanisław. Ks. prof. Józefowicz wygłosił wzniosłe kazanie dając jako wzór młodym nauczycielom Chrystusa, który był najdoskonalszym nauczycielem i wychowawcą. Życzeniami pomyślnej pracy na nowych placówkach, zakończył kazanie, udzielając wszystkim błogosławieństwa Bożego. Po mszy św. nastąpiło w auli Państw. Liceum Pedagogicznego, uroczyste wręczenie świadectw, przez dyrektora zakładu ob. Mieczysława Kahla. I oto ruszą w świat nowe kadry nauczycieli niosąc kaganiec oświaty szerokim m. om.

Egzamin z pomyślnym wynikiem zdali a kursu C:

Boniekówna Gertruda, Czerwińska Benigina, Dąbkowska Felcja, Głowińska Lucja, Gozdekówna Stefania, Jadzińska Helena, Janoszkówna Gertruda, Koszowski Bronisław, Kowalewska Helena, Krempanka Stanisława, Kupczyk Henryk, Lesmiewski Tadeusz, Palaszówna Jadwiga, Piotrowski Józ., Potomówna Irena, Reich Henryk, Sadowska Jadw., Smurzyńska Eugenia, Wasielewska Irena, Wiśniewska Lucja, Zakrzewska Wanda.

Z kursu D:

Charlanowiczowa Wiktoria, Dunajska Anna, Fialkowska Urszula, Hewelke Helena, Jaworski Edmund, Justus, Antoni, Klammerowa Agnieszka, Kołakowski Bernard, Młodzikówna Jadwiga, Mossakowska Waleria, Mostowska Agnieszka, Pankowska Stefania, Patokówna Katarzyna, Rutkowska Renata, Smoczyńska Anna, Sowa Maria, Stawowówna Seweryna, Syczówna Bogum., Wasilewska Helena, Wojtaszewska Kazimiera.

Lokomotywy dla Polski

Bruksela. — UNRRA zakupiła od amerykańskich władz wojskowych w Belgii 200 lokomotyw. Lokomotywy te przeznaczone są: dla Polski w ilości 75, dla Czechosłowacji — 60 i Jugosławii — 65. UNRRA zamierza stworzyć w okolicach Liege składy, które będą mogły pomieścić 200.000 t żywności, przeznaczonej dla wschodniej Europy. (w)

Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych umowy polsko-radzieckiej

W Min. Spraw Zagr. nastąpiła wymiana dokumentów ratyfikacyjnych, dotyczących ramowych zasad wymiany gospodarczej polsko - radzieckiej, podpisanej przez Rządy obu państw. Wymiany dokumentów dokonał: minister spraw zagranicznych Wincenty Rzymowski i ambasador ZSRR W. Z. Lebiediew, w obecności wiceministra spraw zagran. Zygmunta Modzelewskiego i dyr. dep. polit. MSZ min. pełnomocnego Józefa Olszewskiego.

Kronika

Czwartek
3
Stycznia

ZABAWA KARNAWAŁOWA W OM TUR-ze dnia 5. 1. 46 r. w salach OM TURu przy ul. Wybickiego 38/40. Początek o godz. 19-tej do rana. Wstęp 20 zł.

Wydz. Apr. i Handlu m. Grudziądz komunikuje, że nowe karty żywnościowe na miesiąc styczeń 1946 r. dla wszystkich przedsiębiorstw, instytucji, zakładów pracy itp., zostaną wydane po zatwierdzeniu następujących formalności:

Wszystkie zakłady pracy z terenu miasta Grudziądz muszą przedłożyć w Urzędzie Zatrudnienia Oddział w Grudziądz, przy ul. Sienkiewicza najpóźniej do dnia 20 każdego miesiąca na miesiąc następny w dwóch egzemplarzach „Wykazy imienne pracowników” ubiegających się o karty żywnościowe. Oryginał tego wykazu będzie odręcznie przez Urząd Zatrudnienia poświadczony, odpis zaś zostanie w Urzędzie.

Wykazy muszą zawierać:

- dokładne brzmienie firmy, jej adres i telefon,
- charakter przedsiębiorstwa (państw. pod Zarządkiem państw., Spółdz., miejski, prywatny),
- rodzaj produkcji zakładu pracy,
- dokładny spis zatrudnionych, oraz ich członków z podaniem nazw., imienia, ulicy, nr. domu i mieszki, daty urodz., zawód, wżg. obecnie wykonywana praca,
- wykazy te muszą być podpisane przez odpowiedzialnego za Zakład Pracy kierownika.

Karty żywnościowe na miesiąc styczeń należy pobierać w następujących punktach rozdzielczych oraz w nieprzekraczalnym terminie:

- dla instytucji i zakładów pracy od 2-8 stycznia 1946 r. (Zarząd Miejski, pokój 110),
- dla rejonu Komisariatu I-go w lokalach TUR przy ul. Wybickiego, dla rejonu Komisariatu II-go, w lokalach Zw. Walki Młodych przy ul. Sobieskiego, dla rejonu Komisariatu III, w szkole powszechnej przy ul. Brackiej, w dniach od 3-10 stycznia 1946 r.,
- inwalidzi, przez ref. inwalidzk., ul. Kościelna 15 (Opieka Społ.),
- rodziny po zamordowanych przez Niemców, oraz poległych na polu walki w Wojsku Polskim, przez Związek Zachodni,
- rodziny zmobilizowanych do wojska polskiego i zdemobilizowanych przez Wydz. Wojskowy, Ratusz, pokój 210.

Termin: od 3-go do 10-go stycznia 1946 r. Zaznacza się, że wyżywieniu kartkowe-emu podlega ludność nierolnicza, nieposiadająca gospodarstwa rolnego większego niż 2 ha. Uprawnieni do poboru kart żywnościowych gospodarze względnie administratorzy domów, muszą każdorazowo przedstawić przy odbiorze kart żywnościowych wszelkie dane lokatorów, ubiegających się o karty żywnościowe (Zaśw. Opieki Społecznej, stwierdzające charakter podopiecznych, dowód rejestracji w Urzędzie Zatrudnienia z datą kontroli dla podlegających rejestracji w tymże Urzędzie itp.).
Wydz. Apr. i Handlu na miasto Grudziądz.

Zagubiono wykaz osobisty, zaświadczenie złożenia deklaracji wierności, legitymację pocztową i inne ważne papiery na nazwisko Marian Kropiewski, Legionów 13 m. 6. Uczciwego znalazcę uprasza się o zwrot pod wskazanym powyżej adresem.

Na MKOS

W obiegłym tygodniu na rzecz MKOS w Grudziądz wpłacono następujące sumy:

- Państwowe Zakłady Przemysłu Drzewnego, Chełmińska 16, z tytułu opodatkowania się za miesiąc grudzień 1945 roku **kwotę 1000 zł**

Poza tym pracownicy umysłowej tej samej instytucji 500 zł, oraz pracownicy liźyczni również 500 zł.

Zjednoczone Państwowe Browary — pracownicy, jednorazowo 2012 zł.

Pracownicy przedsiębiorstwa „Siła i Światło” składka za październik i listopad 127 zł i 20 gr.

Prezes Pow. Rady Narodowej miast Życzeń Noworocznych

Zamiast indywidualnych Życzeń Noworocznych, przesyłam tą drogą moje, najszersze życzenia wszelkiej pomyślności i owoców pracy w Nowym Roku, wszystkim Przedstawicielom Władz, Partiom Politycznym i Organizacjom Społecznym i składam 200 złotych dla wdów i sierot po poległych bohaterach.

Antoni Musiał
Przew. Prezydium Pow. Rady Narodowej
w Grudziądz

Jednocześnie przekazuję na ten sam cel kwotę 704 zł i 50 gr., zebrana w czasie obchodu gwiazdkowego Polskiego Stronnictwa Ludowego.

Z życia tych, co przeszli okrutne katusze

Związek b. Więźniów ideowo-politycznych odbył ostatnio swe zebranie informacyjne przy przepelnionej sali w Domu Żołnierza.

Po przyjęciu do wiadomości sprawozdania z prac organizacyjnych, postanowiono, że około połowy stycznia odbędzie się walne zebranie członków, celem wyboru zarządu.

Przyjęto również do wiadomości, że Związek otrzymał zezwolenie władz do urzędzenia zbiórki na rzecz potrzeb Związku. Zbiórka odbędzie się w pierwszych dniach stycznia.

W wolnych głosach stwierdzono, że członkowie, zwłaszcza ci, którzy dotąd żadnego zajęcia nie znaleźli, a przede wszystkim podopieczni, tj. pozostali po zamordowanych i zmarłych, znajdują się często w jak najsłabszym nędzy.

Wierzymy, że wyniki zbiórki dadzą rezultaty, aby choć częściowo można ulżyć doli tych, którzy stracili swoich żywicieli. Niechaj i najbiedniejsi obywatele odrodzonej Polski odczują, że o nich się pamięta. Ofiary składać można na konto Związku w Komunalnej Kasie Oszczędności, przy ul. Mickiewicza.

Delegat z Warszawy wyraził swoje zdanie, że w Grudziądz nie otrzymują członkowie Związku kart żywnościowych I. kategorii, jak to ma miejsce w wszystkich innych miastach. W tej sprawie postanowiono poczynić kroki, aby Grudziądz nie był pokrzywdzony.

Egzaminy w zawodzie szewckim

W ostatnim dniu starego roku odbyły się egzaminy czeladnicze w zawodzie szewckim.

Komisję egzaminacyjną stanowili: przewodniczący — Rutkowski Józef; ławnicy: st. cechu Dwojaki Franciszek, Gronau Marceł, Bilski Kazimierz, oraz kierownik biura Związku Cechów ob. Wilandt Jan.

Po szczegółowym zbadaniu kwalifikacyjnej zawodowych abiturientów, Komisja przyznała tytuł czeladnika następującym osobom: **Drewnik Stanisław, Pełka Franciszek, Jastrzębski Bernard, Gębka Wojciech, Ostrowski Bronisław i Jakubowski Józef.**

Wręczając dyplomy czeladnicze, przewodniczący, ob. Rutkowski, podkreślił, że Komisja dopatrzyła się pewnych mankamentów fachowych u niektórych uczeni, biorąc jednak pod uwagę warunki, wśród których naukę pobierał, dyplomy przyznano w wszystkim.

Kierownik biura ob. Wilandt życzył nowym czeladnikom owocnej pracy dla dobra całego rzemiosła. Oby wniosła tradycja Kilińskiego — mówił ob. Wilandt — promieniowała w wszelkich waszych poczynaniach, dla dobra Narodu i Państwa.

Słuchacze radia!

W związku z rozwojem sieci radiofonicznej, a w szczególności radiowozów, udostępniających możliwość słuchania audycji radiowych, Polskie Radio przystępuje do budowy radiowozów na naszym terenie.

Dziś, kiedy kupno aparatu radiowego połączone jest z poważnym wydatkiem gotówki, a przeciętny obywatel nie jest w stanie sprawić sobie takiego luksusu, to z drugiej strony zainstalowanie chociażby tylko głośnika, połączonego z centralą radiowozu, daje całkowite zadowolenie i radość w domu.

Apeluje się więc do społeczeństwa naszego miasta i powiatu, aby zapisywali się na listę abonentów Radiowozu, a tym samym stworzyli w swym ognisku domowym przyjemniejszy tryb życia.

Warunki na jakich zakłada się instalacje i otrzymuje głośnik, przedstawiają się następująco:

- za instalacje, 150 zł,
  - za głośnik, 200 zł, (przechodzi na własność abonenta po spłaceniu w ratami),
  - opłata miesięczna, 25 zł.
- Zgłoszenia przyjmuje Powiatowy Oddział Informacji i Propagandy w Grudziądz ul. Legionów 7, II p. Tel. 1242, godz. przyjęć od 8-iej do 15-tej.

Hallo! Hallo!

Tu najszczęśliwsza Kolektura Loterii Państwowej, Oddział PCK, Grudziądz.

Losy do 1-iej klasy są jeszcze do nabycia. Cena losów — $\frac{1}{4}$ — 50 zł, $\frac{1}{2}$ — 100 zł, $\frac{3}{4}$ — 200 zł.

Oddział PCK — Stara 24.
Ośrodek przy ul. Dworcowej.
Punkt sanitarny przy Browarze.
Punkt sanitarny przy fabryce „Herzfeld i Victorius”.
Punkt sanitarny przy fabryce „Mniszek”.
Koło PCK przy Starostwie, Ubezpie. Społ., w Łasinie, w Radzynie.

Ze sportu

Otwarcie kursu piłkarskiego

We wtorek, dnia 1. bm. w szkole przy ul. Brackiej został otwarty kurs piłkarski dla młodzieży niestowarzyszonej w wieku od 13 do 16 lat. Otwarcia kursu dokonał wiceprezes GKS ob. Hajec, który w krótkich słowach, przedstawił zebrane młodzieży pracę, jak i cele kursu. Kierownikiem kursu jest instruktor PZPN ob. Maliszewski. P.

Z życia powiatu grudziądzkiego

GMINA ŁASIN.

Życie gospodarcze i społeczne w gminie Łasin kształtuje się coraz bardziej pomyślnie. Dzieje się to na skutek tego, że większość rolników wywiezionych przez Niemców, powraca. Wprawdzie gospodarstwa ich są zdewastowane, dzięki jednak osobistemu wysiłkowi i pomocy sąsiadów, stosunkowo szybko dochodzą do koniecznej równowagi.

Obecna pora zimowa nadaje się najbardziej do uaktywnienia pracy społecznej i wychowawczej. Największą inicjatywę w gminie Łasin wykazuje organizacja P. W. i W. F. — Członkowie P. W. są bardzo żywotni i wszelkim poczynaniom społecznym chętnie się oddają.

Z prawdziwą radością przyjęli mieszkańcy gminy fakt otwarcia szko-

Grudziądzki „Blokleiter” przechwycony w ławie

W charakterze maszyni-tykoł zatrudniony był w Grudziądz niejaki Gall. Do września 1939 r. Gall uchodził za Polaka. Z chwilą, gdy przyszli Niemcy, Gall pokazał swoje właściwe oblicze. Stał się dwustaprocentowym Niemcem. Niemcem, który z nienawiścią odnosił się do wszystkiego, co polskie, który denuncjował Polaków, gnębił ich i maltretował.

W uznaniu „zasług” okupanci powierzyli mu funkcję „Blokleiters”. Nikczemny renegat na stanowisku tym nie przebiegał w środkach. Nazwisko jego zapisane zostało u niejednego mieszkańca Grudziądz jako dokument oskarżenia zbrodni hitlerowskich, w ciężkim okresie niewoli.

Kiedy Niemcy uciekali z Grudziądz, Gall wywędrował razem z nimi. Myślał, że zbrodnicze jego czyny przeszły w niepamięć. Niestety w nadziejach swoich Gall się zawiodł, albowiem równowaga sprawiedliwości istnieje na świecie.

W ubiegłym tygodniu Gall rozpoznany został w ławie przez pewnego Grudziądzianina i oddany w ręce Milicji Obywatelskiej, która z kolei wymienionego odtransportowała do Grudziądz. Gall — już znowu jako maszynista kolejowy — prowadził pociąg ze strefy okupacyjnej rosyjskiej do Królewca.

W więzieniu grudziądzkim będzie miał dość czasu na rozpamiętywanie swych nieonych sprawek, a przede wszystkim podłych oskarżeń, w wyniku których niejednego Polaka niewinnie w tym samym więzieniu siedział.

Sprawdziło się stare przysłowie: „nosił wilk razy kilka, ponieśli i wilka”.

Odpowiedzi Redakcji

„Obserwatorowi”: Z zasady, na anonimy nie tylko, nie odpowiadamy, lecz bez zapoznania się z ich treścią, rzucamy do kosza.

Ponieważ jednak rozchodzi się tutaj o sprawę o szerszym charakterze społecznym, wyjaśniamy — niezbyt spostrzegawczemu „obserwatorowi” — następująco:

Przydziały świąteczne dla ludności m. Bydgoszczy, nie odbiegają daleko od przydziałów grudziądzkich.

Różnica jedynie na korzyść Bydgoszczy jest ta, że wedle komunikatu, mieli otrzymać ryby i ser. Poza tym, w Grudziądz przydziały były te same, a nawet dodatkowo otrzymaliśmy kawę zbożową, czego w Bydgoszczy nie było.

„Osz zdęcać” — Wydziału Apr. lacji nie myślimy. Przeciwnie i tak już czynione nam są zarzuty, że zbyt ostro krytykujemy niektóre poczynienia Zarządu Miejskiego.

Ob. Janinie L. Jakięgo pochodzenia jest kawa ziarnista (niepalona) sprzedawana dość szeroko w Grudziądz, po 600 zł kg, należało by spytać Milicji Obywatelskiej. My wiemy tylko, że otrzymaliśmy 100 gr niepalonej kawy na kartki żywnościowe I. kat.

Ob. Leszek Z. Do kosza. Nie nadaje się.

Ob. Stanisława Zarembyna. Wykorzystamy.

Ob. J. R., Lisnowo. Sprawy przedłożył Staroście powiatowemu.

Najdogodniejsze przeprowadzenie wzajemnych rozrachunków zapewnia konto czekowe **PKO**

ZGUBIONE „Tymczasowe zaświadczenie reabilitacyjne” oraz inne dokumenty nie-ważnym. Kruk Helena, Hallera 26. (4)

PRZEJEZDNA do 7 bm. kupi skórki surowe (lisy i inne) i wyprawione futra. Słowackiego 17 m. 6. (1)

UNIEWAŻNIAM, zgubioną kartę rejestracyjną, Studziński Bronisław, Rogóźno Pomorskie. (3)

ty rolniczej w Pleszewie. Do szkoły tej uczęszcza młodzież męska w wieku od lat 15 do 20. Jak nas informowano, uczniowie pobierają naukę z dużym zapałem, czyniąc tym samym duże postępy.

Na terenie gminy istnieją cztery partie polityczne: P. P. S., P. P. R., Stronnictwo Ludowe oraz P. S. L.
Współpraca partyj jest zgodna.

GMINA ŚWIECIE WIEŚ.

Jedną z najważniejszych bolączek w tej gminie, to brak sprzętaju. Rolnicy, mimo całkowitego wysiłku nie mogli sprostać zadaniu i zasiewów jesiennych w stu procentach dokonać. Mimo wszystko, gospodarze zdają sobie sprawę z ciężkości na nich obowiązków i świadczą rzeczowe, rzetelnie oddają.

Rozgoryczenia do pewnego stopnia wywołuje sprawa repatriacji.

Zachodzą wypadki usuwania tych rolników z gospodarstw, którzy przybyli zaraz po odzyskaniu niepodległości, mimo, że gospodarstwa swoje prowadzili naprawdę wzorowo.

Fakty te wpływają bardzo ujemnie na całokształt naszego życia gospodarczego, albowiem z innym zapałem podchodzi rolnik do pracy, mając pewność, że pracuje na swoim, z innym natomiast, gdy liczy się z możliwością usunięcia go.

To też spodziewać się należy, że w sprawie tę kompetentne czynniki wglądają i odpowiednie decyzje wydadzą.

Partie polityczne nie wykazują większej żywotności. Natomiast organizacja „Samopomoc Chłopska” jest nadzwyczaj aktywną. To samo powiedzieć można o gminnym Komitecie Oświaty, który zorganizował szereg wykładów i kursów, a ostatnio — dzięki inicjatywie tego właśnie Komitetu, — nastąpiło otwarcie świetlicy w majątku Mędrzyce.

Naogół życie gospodarcze i społeczne pulsuje coraz mocniej i z dniem każdym widać wyraźną poprawę.

Z LISTÓW DO REDAKCJI

W sprawie mleka dla chorych

Chorzy otrzymywali do niedawna, na podstawie zaświadczenia lekarskiego, po $\frac{1}{2}$ l mleka dziennie. Od 9 grudnia nie otrzymują już tego mleka, ponieważ jest ono potrzebne dla dzieci do lat 2.

Jeżeli nema mleka dla chorych, to dlaczego jest to mleko do nabycia bez karbeka w wolnym handlu po cenie 16—20 zł za litr. Czy ten chory, niezdolny do pracy jest w stanie sobie pozwolić na taki wydatek? Jeżeli jedna osoba w rodzinie pracuje, a w dodatku rodzina ta jest doszczętnie spalona, wżg. wyniszczona wskutek działań wojennych, to czy może ona sobie na kupno mleka w takiej cenie pozwolić?

Lecz mleko to jest choremu bardzo potrzebne. Czyż niema rady na to, czy nie można dokonać podziału w ten sposób, ażeby i ten chory mógł otrzymać to $\frac{1}{2}$ l mleka po przystępnej cenie? M. B.

CZY ZŁOZYŁES JUŻ DATEK na rzecz tych, których zbrodniarze hitlerowscy pozbawili opiekunów i żywicieli? Niech syty rozumie głodnego!

Ofiary można składać u kwastarzy lub w K.K.O., przy ul. Mickiewicza - Konto 2 właśc. Związek b. Więźniów ideowo-politycznych.

Pieczałki gumowe
wykonuje
Drukarnia pod Zarządkiem Państw. Nr. 1
Grudziądz, M. Grohlowa 2, tel. 12-15

Redaguje: Kolegium.
Sekretariat czynny od godz. 8—18-tej.
Redaktor naczn. przyjmuje od g. 11—12-tej.
Nadesłanych reklamów Redakcja nie wraca.

Drukarnia pod Zarządkiem Państwowym nr. 1
Grudziądz, ul. Małogroblowa 2. Telefon 12 15.
Wydawca: Komitet P. P. S. Grudziądz.
Adres Redakcji: Grudziądz, Małogroblowa 2.

CENY OGŁOSZEN: Drobnie za wyraz 5 zł; dla poszuk. pracy i rodzin. 3 zł. Tłusty druk 100% drożej. Zwykle; za tekstem 8 zł. za 1 mm jednoł., w tekście 15 zł. za 1 mm jednoł. Urzędowe, przetargi, nekrologi 5 zł. za 1 mm jednoł. Komunikaty organizacji zawod. i społ. (w tekturce) 1 zł. za wyraz. Za termin. ogłoszenia nie przyjm. się odpowiedzialność.